

REGISTERBLAD

Namn och datum: Åke Pehrson (1999-10-18), G. Janzon (2007-02-07)

Område av riksintresse för naturvård i Örebro (T) län.

Områdesnummer: NRO18049

Områdesnamn: Blackstahyttan

Kommun: Örebro (80)

Kartblad: 10F NV

Area: ca 920 ha, varav ca 900 ha land och ca 20 ha vatten

Naturgeografisk region: Skogslandskapet norr om norrlandsgränsen (27)

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m.

Riksvärde:

Geovetenskap	
Naturskog	Flora
Rikkärr	

Värdeomdöme: Området är ett Kilsbergen i miniatyr med välutbildade klappervallar, strandvallar, strandterrasser runt högsta kustlinjen. Sprickdalar med spår från isavsmältningen i form av jättegrytor. Sprickdalarna skapar goda levnadsmiljöer för fuktighetskrävande växter. Bergsbranter med goda livsbetingelser för vedlevande organismer samt med delvis kalkgynnad flora. Rikkärr.

Huvudkriterier: A, C, D

Stödskriterier: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Förutsättningar för bevarande:

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar. Områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning.

Säkerställande: Tre naturreservat finns inom området. De är Trolldalen (Östra Trolldalen) om 18 ha, Lövbrickan 17 ha (två delområden 9 ha resp. 8 ha) och Vargkitteln om 29 ha.

Områdets huvuddrag: Området hyser ett flertal naturvetenskapligt värdefulla delområden, spridda över en förhållandevis begränsad yta, varför området kan betraktas som ett Kilsbergen i miniatyr med merparten av de naturelement som kan påträffas inom hela Kilsbergsmassivet.

Området innehåller klappervallar, strandvallar och strandterrasser samt mindre rullstensås med

framförliggande delta (naturreservat). Flera mer eller mindre välutbildade klapperfält förekommer med några ovanligt höga vallar, närmare 1,5 m höjd. Flera mäktiga fält är praktiskt taget helt vegetationsfria.

Ovanför HK finns två större, djupt nedskurna sprickdalar (Västra och Östra Trolldalen) med sidoförgreningar. Sprickdalarna har mäktiga bergsbranter, i ett fall med överlutande klippväggar längs en sträcka av ca 200 m. Förhållandena skapar hög luftfuktighet och därmed växtmöjligheter för skugg- och fuktighetskrävande mossor. I den drygt kilometerlånga Västra Trolldalen finns t.ex. Närkes rikaste bestånd av vågig sidenmossa som ställvis klättrar två meter upp längs bergväggen. I en parallell sprickdal 500 m väster om Västra Trolldalen rinner den upptill 2 m breda Göljebäcken. Cirka en km nedströms sjön Göljan finns en mycket brant fors där vattnet störtar ned 7-8 m i ett näst intill fritt fall. Bäcken är öringsförande. 1,5 km öster om Västra Trolldalen ligger Östra Trolldalen vars övre del sedan 1997 är avsatt som naturreservat med en total omfattning av 18 ha. I dalbotten finns flera vackra jättegrytor. Sluttningarna är klädda av granskog medan krönen håller en upp till 300-årig tallskog. I dalgången finns spindelblomster, korallrot och den rika fuktigheten skapar goda miljöer för mossor, lavar och svampar, bl.a. skogstrappmossa, vedsäcksmossa, purpurmylia, kattfotslav, ullticka grovticka och sotticka. Den nedre delen av Östra Trolldalen liknar i stort den övre, med ravinartad bäck med forsar och fall varav ett flera meter högt. Jättegrytor finns även här och floran liknar den högre upp i dalen. Här kan nämnas de rödlistade arterna skugglobmossa och gränsticka.

I områdets östra del rinner en bäck från Stora Dammsjön och vidare genom byn Blackstahyttan med tillhörande odlingsmarker ned mot Frösvidal. I anslutning till bäcken förekommer såväl rikkärr som välutbildade raviner med källor, askkärr och källrika sluttningar och skredbranter. Området är botaniskt mycket intressant med flera värdefulla arter. Nämnas kan trolldruva, knagglestarr, skavfräken, snip, skärdaggkäpa, vårfingerört, den rödlistade dunmossan, krusig ulota och svart klotterlav.

Inom området finns flera framförallt botaniskt intressanta bergssluttningar, ställvis kalkpåverkade där arter som guckusko och skogsfru påträffats. I de mest svårtillgängliga branterna ger död ved och lågor goda växtmöjligheter för vedlevande arter.

Anmärkningar: Ingår i naturvårdsöversikt (80:61, I+II, 1b+3b; 80:62, III, 3b; 80:64, II, 1b; 80:65, II, 1b)

Referenser:

Furuholm, L., M. Nettelbladt och B. Karlsson, 1973: Översiktlig naturinventering av Örebro kommun. Länsstyrelsen i Örebro län.

Lundborg, L. 1976: Naturinventering inom Kilsbergens östsluttning. Länsstyrelsen i Örebro län.

Andersson B. E. o Edberg L. 1981: Inventering av rullstensåsar i Örebro o Kumla kommuner.

Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1984: Naturvårdsöversikt Örebro län.

Löfgren, L. och M. Andersson, 1998: Kilsbergen. Naturinventering för landskapsplanering. Örebro kommun, Stadsbyggnadskontoret & Hopajola.
